

Velitelská metoda a technika.

(Dokončení.)

Všeobecně je dnes s hlediska materiálního a pak i taktického zajištění třeba, aby této vzdálenosti bylo využito, neboť moderně vyzbrojený nepřítel může z větší vzdálenosti, v kratší době a mocnějšími prostředky zasáhnout do čela, mezer a boků. Tak letectvo může v mase zasáhnout na 200 až 300 km, bitevní letectvo do 20 km, dalekonosné dělostřelectvo může rušit přesun na křižovatkách a nutných přechodech na vzdálenost 30—40 km, lehké na vzdálenost 10—20 km. Lehké oddíly (jezdeckto, obrněná auta, motorisované dělostřelectvo a pěchota) mohou být rychle posunuty až na etapu dopředu a motorisované valné voje se mohou na noc přesunout na 60—80 km vpřed a přejít ihned k operaci.

Pak stanovíme dobu trvání zajištění (začátek a konec) tím způsobem, že nejprve uvážíme, kdy můžeme stanoveného cíle dosíci nebo dobyt a jaké doby potřebujeme k uspořádání sestavy na dosaženém cíli. Potom uvážíme vzdálenost nepřátelských sil (záloh) a dobu, v které nás mohou v tom onom směru ohrozit.

Všeobecně lze říci, že je nutno dnes pro malou pohyblivost vyšších jednotek počítat s delším časem, a to u divise aspoň 2 hodiny pro rozčlenění a čtyři hodiny pro rozvinutí k boji, u sboru 6—8 hod.

Konečně stanovíme důležitost směru úsilí zajištění vzhledem k velikosti a pohotovosti sil (palba, zálohy), jež mohou do ohroženého směru zasáhnout, vzhledem k síle a schopnosti odporu jednotek na ohrožených směrech již zasazených, k velikosti terénních překážek pro nepřítele a pravděpodobné velikosti jeho sil, jež mohou být do toho onoho směru zasazeny.

b) Určení počtu sil k zajištění.

Síla není neměnná a musí vždy být přesně stanovena se zřetelem k času, který nutno získat, k prostoru, kterého se může využít, k terénu, v němž se bude bojovat, k pravděpodobné síle nepřítele a pak se zřetelem ke směru, v němž bude pravděpodobně zasazen valný voj.

Čím menší čas třeba získat, tím menší poměrně síly třeba. Čím dále od valného voje se mohou oddíly posunout, tím více prostoru mají k boji

a mohou potřebnou sílu nahradit manévrem (ztrátou terénu); budou slabší a zvláště pohyblivé. Stačí polovina sil proti nepříteli. Mají-li držet na místě, musí být silné, asi tři čtvrtiny sil k nepříteli. Pak čím více překážek se staví nepříteli v cestu neb rozvinutí, tím větší doby bude mu potřeba a tím slabší mohou být tyto oddíly.

Je zřejmé, že čím vzdálenější je nepřítel, slabší a méně agresivní, tím menší síly je třeba.

Síla zajišťovacích jednotek musí být vždy úměrná úkolu, který od nich chceme. Mají-li jen zjistit nepřítele, vytyčit jeho postup a zadržet v mezích možnosti bez upoutání, mohou být velmi slabé. Obyčejně to bude úkol jezdeckva, které se k tomu nejlépe hodí. Mají-li však získat přesně určený čas v omezeném prostoru a zvláště zjistit pro rozhodnutí velitele, který přijal vyčkávací chování, zda jde jen o demonstraci zajišťovacích oddílů nebo útok mocnými silami, nevyhnou se upoutání a musí být tak silné, aby nejen zastavily útok zajišťovacích jednotek nepřátelských, ale mohly si vytvořit zálohy nutné k odpoutání před útokem valných sil nepřítele. Pripustíme-li, že nepřítel provede demonstraci asi s šestinou všech sil, musí obranná síla předvoje nebo předních stráží být v poměru 2:3 k silám nepřítele, tedy rovnat se asi osminé celkového počtu nepřátelských sil (theoretické kritérium).

Rozhodně silné musí být zajišťovací jednotky, mají-li útokem anebo dočasnou obranou vyjasnit situaci, zmocnit se míst, které nepřítel obsadil, anebo poutat útokem (protiútokem) jeho síly (klamat). Tu však budou zpravidla již bojovým sledem podporovaným úměrným počtem dělostřelectva.

Konečně počítáme-li zasazení valných sil ve směru zajišťovacích jednotek v čele nebo v boku, mohou být silnější, neboť se budou moci celé neb aspoň jejich přebytek sil (zálohy) účastnit rozhodného boje.

c) Činnost zajišťovacích jednotek je vždy těsně spjata s potřebami manévru valného voje, s jeho prostředky a přizpůsobena silám a chování nepřítele.

Zajišťovací jednotky nikdy nezahajují a nevedou boj pro sebe, ale jen tam, kde to velitel chce nebo přijme, t. j. je-li připraven jejich akce využít. Poslat valný voj na pomoc předvojů (předních stráží) je nepocho-pitelné.

Mají obvyčejně omezený úkol obranný (menší intensity) držet na místě jen do určité doby, pak vést ústupový boj, zjistit síly nepřítele, opotřebovat je a získat čas. Nesmějí se vrhati do bláznivých podniků, na které nestačí, a odkrýt směr, který mají zajišťovat, vydat se v nebezpečí zničení nebo odříznutí. Ovšem naskytne-li se příležitost dosáti jistého a laciného úspěchu, využijí jí, jejich defenzivní chování nesmí být pasivní.

Pak mají omezené úkoly ofensivní, t. j. rozehnat slabé nesouvislé odpory, neboť k větším akcím jejich prostředky nestačí. Jen tehdy, když byly zesíleny a staly se vlastně bojovým sledem divise, mohou být podporovány a zachyceny hlavními silami, účastní se akcí silou na cíle omezené do šířky i do hloubky, aby zjednaly těsnější dotyk anebo pro-věřily jeho hodnotu a zmocnily se míst nevyhnutelných k útoku nebo pou-taly nepřátelské síly.

Jejich chování musí být vždy jasně stanoveno za postupu i po dosa-žení určeného cíle. Pro slabost prostředků mohou dočasně plnit jen jeden druh činnosti, obranu nebo útok, nelze žádat obě najednou.

Podle toho pak provádějí svůj úkol; mají-li úkol obranný, budou manévrovat v těsné souvislosti s valnými silami, aby je jistě kryly. Mají-li úkol ofensivní, budou dále od valného voje (v čele i na bocích) a manévrovat v jisté nezávislosti.

K V. Zprávy.

Manévr hlavních sil a jeho zajištění v každém údobí byl stanoven podle předpokladů (představ) o situaci nepřítele, vlastních jednotek na předpokládaných cílech a jejich okolí. Tato situace se projeví v dotčených prostorech určitými příznaky, jako počátky zákopů, palebnými postaveními dělostřelectva, shromážděním záloh anebo přesuny proudů po určitých cestách. Účelem zpráv je zjistit tyto příznaky v předpokládaných prostorech a v jejich okolí a tím potvrdit anebo vyvrátit učiněné předpoklady, aby bylo možno jednak přizpůsobit provedení manévru a zajištění skutečné situace nepřítele, jednak aby bylo možno včas adaptovat rozhodnutí k další fázi a vydat přesné rozkazy. Tím je stanoven i program zpráv a způsob jich určení.

Zprávy pro přizpůsobení prováděného manévru budou se týkat zjištění přítomnosti vojsk a jejich činnosti na postupných cílech a v jejich týlu, jichž jsme se rozhodli dosíci nebo dobýt, a to nejprve ve směru hlavního úsilí, kde nás situace nejvíc zajímá, a do doby, než jednotky vyrazí k postupu nebo k útoku na tyto cíle, nebo dříve, než jednotky vyklidí postupná postavení obranná, aby jich bylo možno využít.

Zprávy potřebné k zajištění budou se týkat zjištění situace nepřítele a jeho činnosti v prostorech zajišťovacích jednotek nebo sousedů v čele a na boku a budou určeny se zřetelem k postupným cílům a dobám jich dosažení dotčenými zajišťovacími nebo sousedními jednotkami.

Zprávy potřebné k rozhodnutí pro další údobí budou se týkat situace a činnosti nepřítele v týlu. Budou určeny podle předpokládaného manévru nepřítele se zvláštním zřetelem na prostory, z nichž potřebujeme mít přesné zprávy pro potvrzení nebo vyvrácení dříve získaných zpráv. Tyto zprávy musí být dodány včas před dosažením cíle, který je předmětem prováděného manévru.

Velitel vyšší jednotky určuje jen úkol a druh zpráv, materialisovaný cílem, dobu jejich dodání, pořadí naléhavosti a místo dodání. Tyto zprávy jsou kvasidlem koncepce manévru a podkladem pro rozkaz k vyhledávání zpráv, v němž jsou přesně stanoveny úkoly jednotlivým zpravodajským orgánům (věc štábu).

K VI. Styk a spojení.

Počáteční rozhodnutí velitele obsahuje jen všeobecnou orientaci podřízených, kterou bude nutně doplnit a upravit podle zásahu nepřítele. Rozkazy k provedení se týkají jen prvního údobí manévru. Pro další údobí musí být vydány nové rozkazy.

K získání zpráv a dodání rozkazů a ke kontrole jich provedení potřebuje velitel divise mít stále těsný styk se zpravodajskými orgány a s podřízenými veliteli. Za tím účelem stanoví místa a dobu pobytu svého stanoviště, aby všichni věděli, kam mají posílat zprávy, hlášení a rozkazy, a určí jejich počáteční stanoviště, by jim mohl dodat rozkazy a zprávy.

Další spojení zařídí náčelník štábu v dohodě s přednostou pro spojení.

Volba stanoviště závisí na druhu operace, na šířce pásma činnosti a na vlastnostech terénu. V přípravných operacích útočných nebo obranných je v čele (v týlu) hlavních sil, při hlavních operacích v blízkosti záloh — při útoku je blíže, v obraně dále. Vždy bude nedaleko pozorovatelný a v místě, kde se rozcházejí cesty k podřízeným.

Organisace přípravy a provedení počáteční operace, redakce rozkazů.

Na základě rozhodnutí velitele navrhnou štáb a velitelé zbraní pro počáteční operaci podrobnou sestavu a její umístění, rozdělení úkolů, posilových prostředků a munice, a to co se týče provedení manévru, zajištění, zpravodajství a spojení; pro druhé údobí navrhnou jen směrnice k jejímu provedení.

Tyto návrhy, zpracované ve formě příslušných článků všeobecného operačního rozkazu, předloží náčelník štábu a velitelé zbraní velitelů vyšší jednotky k schválení.

Methodický postup.

Při určování sestavy (pěchot, dělostřelectva, ženijního vojska atd.) a jejich umístění, při rozdělování různých úkolů (palebných, zpravodajských, spojovacích) a prostředků (munice) se postupuje takto:

1. Nejprve se podle rozhodnutí velitele přesně určí a podle vzájemné dohody mezi veliteli zbraní doplní prostory do hloubky a šířky, kterých má být dosaženo, které mají být postřelovány, prozkoumány a spojeny před bojem, za jeho provádění, přerušeni nebo skončení, a přesně se rozpočte počátek, doba trvání a ukončení určené činnosti bez zřetele na prostředky, které to budou provádět. Zkrátka nejprve se přesně definují v prostoru a čase různé úkoly, vyplývající z rozhodnutí velitele.

2. Vypočte se přesně množství prostředků k splnění těchto úkolů, určí se, které jednotky je provedou, a stanoví se jejich podrobné učlenění do šířky a do hloubky, t. j. upraví se velení nad nimi.

3. Určí se podrobné umístění jednotlivých sledů a skupin podle úkolů (východiště, prostory záloh), podle výkonnosti prostředků a podle terénu, doba jeho zahájení a ukončení a podrobné podmínky pro jeho provedení.

4. Podle účelu stanoveného manévrem, podle učlenění a umístění jednotlivých skupin se přesně stanoví úkoly pro každou skupinu, a to směry hlavní, podle okolností vedlejší, odpovídající jim pásma (hlavní vedlejší), cíle (je-li třeba), druh činnosti a její účel, se zřetelem k těmto úkolům, terénu a počasí rozdělí se posilové prostředky.

5. Konečně se určí doba zahájení a trvání činnosti, přípravy k ní a event. způsob provádění. Pro palebnou činnost se určí spotřeba munice.

Podobný postup zachováme při vypracování směrnic k provedení příští fáze.

Tato podrobná taktická a zvláště organizační činnost štábu s veliteli zbraní a služeb vyžaduje zvláště technických znalostí a dokonalé souhry, které může být dosaženo jen delším cvičením ve spolupráci. Zejména je třeba cvičit věcný a rychlý způsob vzájemné dohody mezi veliteli zbraní, a proto bude předmětem častých cvičení jednotlivých zbraní.

Vypracování rozkazů.

Jakmile jsme si podrobně stanovili a na mapě vyznačili všechny potřebné údaje, začneme vypracovat rozkazy tak, že každý velitel zbraně zpracovává svůj zvláštní příspěvek do všeobecného rozkazu, k němuž vydá pak jen dodatek, týkající se čistě technického provedení, aniž uvede údaje ve všeobecném rozkaze nebo vypracuje zvláštní rozkaz pro svou zbraň, je-li to nutné, a výtah z něho dá jako příspěvek do všeobecného operačního rozkazu.

Všeobecný rozkaz oznamuje:

oč jde, situaci a úkol,

jak si to všeobecně velitel představuje, úmysl,

jak to bude s počátku provedeno: kde každý bude, co bude mít k dispozici a co bude dělat, organizace sestavy a úkoly pro počáteční údobí,

jak se to bude asi dál provádět, směrnice pro provedení další fáze.

Všeobecné operační rozkazy obsahují přesná nařízení taktická a technická, která jsou stylisována ve všeobecných a zvláštních rozkazech (přílohách) tak, aby se akce všech zbraní daly ve smyslu velitelského rozhodnutí a v dokonalé souhře za nejlepších podmínek. Jsou v nich přesné, konkrétní údaje prostorové a časové, týkající se provádění manévru, a podrobná ustanovení pro operace přípravné, jako umístění vojsk, vyhledávání zpráv, zajištění styku a spojení, úprava cest, zásobování střelivem a potravinami evakuace, tedy vše, nač musí štáb pamatovat a co musí nařídit, aby se velitelské rozhodnutí mohlo provést za podmínek stanovených generálem.

Musí býti úplné, t. j. obsahovat všechny údaje, které potřebují podřízení znáti k svému rozhodnutí a k iniciativnímu jednání po dobu, v níž budou odkázáni sami na sebe.

Musí být co nejkratší, t. j. stručné, ale musí být stylisovány srozumitelné; všeobecně však budou dnes již delší, než tomu bývalo dříve, a to vzhledem k většímu počtu zbraní: tanky, letectvo, pojitka atd. Pro stručnost a přehlednost dáváme do všeobecného operačního rozkazu jen ustanovení týkající se hlavní operace a jejího zajištění. Všechny přípravné operace nebo pomocné uvedeme jen ve výtahu a vydáme je ve formě příloh jako zvláštní rozkazy. Jsou to zvláště: přehled zpráv, rozkaz pro vyhledávání zpráv, rozkaz (tabulka) pro provedení přesunu, rozkaz (tabulka) paleb dělostřelectva, rozkaz pro jezdecko (daleké zajištění), rozkaz pro letectvo, ženijní vojsko (úprava terénu), pro styk a spojení atd. Ale ve všeobecném rozkazu uvedeme vždy to, co potřebují vědět ostatní zbraně.

Pak musíme pamatovat vždy na dobu dodání a provedení, jinak je účinnost rozkazu vždy značně kompromitována. Proto bude často nutné vydávat přípravné rozkazy, pak postupné rozkazy všeobecné, na př. nejprve můžeme vydat rozkaz pro umístění vojsk a pak pro provedení operace. Za vedení boje budeme vydávat zvláštní rozkazy jednotlivým zbraním, jež musí vždy obsahovat situaci (zprávy o nepříteli a o vlastních jednotkách — předpoklady), úkoly a prostředky k dispozici, podporu ostatními zbraněmi.

Konečně je nutno dbát vždy t a j n o s t i. Je třeba vydat rozkaz včas, ale ne příliš brzo a jen těm, kteří potřebují znát celek operací. Pomoc-

ným orgánům (službám) oznamujeme jen výtah. Pro utajení bude často dobré oznámit úmysl a povšechné úkoly jen ústně. To má tu výhodu, že se velitel lépe informuje o situaci nepříteli a o vlastních jednotkách, lépe se může rozhodnout, že může podrobněji informovat podřízené o úmyslu a ti se zeptat na vše, co není jasné, že bude možno dobře zamýšlený manévr provést, neboť podřízení mohou včas velitele zpravit o překážkách, a konečně se získá čas. Ovšem tento způsob nelze generalisovat.

Všeobecný operační rozkaz má tyto odstavce:

I. Všeobecná situace. Nejprve je třeba seznámit podřízené se situací anebo s názorem na situaci.

Každý musí znát zprávy získané o nepříteli a o vlastních jednotkách; oznamují se mu ve formě „Přehledu zpráv“, obyčejně jako příloha a vždy ještě ve výtahu ve všeobecném rozkaze. Tyto zprávy se týkají skutečné situace nepřátelské a vlastních jednotek (místo, síla, složení, uskupení a chování) tak, jak to bylo lze zjistit v danou dobu. To stačí vždy, když zprávy o nepříteli jsou úplné, změna situace je nemožná, reakce nepříteli předem známy a náš manévr je podle toho založen.

Ale obyčejně je situace nedostatečně známa, mění se, musili jsme učinit předpoklady o změnách a podle nich založit manévr. Aby podřízení chápali náš manévr a lépe do něho vnikli, musí znát důvody, které nás vedly k níže uvedenému manévru. Je nutno seznámit je s předpokládanou situací a s manévrem nepříteli, vzhledem k níž se velitel rozhodl, a dáti jí dobře vyniknout (uvést napřed a širě rozvést). Ale situace se může změnit a rozvíjet jiným způsobem, než to velitel předvídal. Proto je nutno na to se předem připravit a určit event. opatření nebo obyčejně je jen předvídat. Aby podřízení chápali naše event. opatření a nebo mohli iniciativně jednat sami, dříve než jim je nařídíme, je nutno oznámit ještě jiné předpokládané situace, které se mohou nebo které se snad uskuteční; ty uvedeme na druhém anebo třetím místě mnohem stručněji.

Předpoklady o nepříteli musí být uvedeny velmi stručně (několika větami) a konkrétně s hlediska manévru dotčeného velitele.

II. Úkol vlastní jednotky. Není třeba uvádět v rozkaze úkol vyšší jednotky ani úmysl jejího velitele, neboť byl určen jen pro naši orientaci a není třeba jej rozlašovat všem. Ale je třeba, aby každý náš podřízený znal úkol vlastní jednotky, pro jehož splnění má pracovat, a pak zejména účel, t. j. proč musí být daný úkol splněn, což má význam nejen morální, ale i ten, že každý lépe pochopí své úsilí. Úkol vlastní jednotky se uvede tak, jak jsme jej dostali. Nakonec se stručně uvedou úkoly sousedních jednotek vpředu k orientaci podřízených.

III. Úmysl vyjadřuje všeobecně rozhodnutí velitele o tom, jak zamýšlí vyčleněného úkolu vzhledem k úkolu a k předpokládané situaci dosíci. Obyčejně se týká jen manévru hlavních sil, který se přesně určuje v prostoru, povšechně pak i v době.

Je základem a východištěm všech dalších nařízení, jež jsou jeho důsledkem. Proto musí být uveden v čele před provedením tak, jak byl stanoven velitelem, udeřit podřízené, kteří musí nejdříve znát vůli velitele. Musí být jasně, přesně a konkrétně vyjádřen, a to tím stručněji, čím je

velitel vyšší. Je ovšem otázka, zda je výhodné z důvodů utajení publikovat jej všem podřízeným. Snad bude často lépe, aby i velitelé divise a sboru jen ústně seznámili své podřízené s manévrem, který se vztahuje na celou operaci, podobně, jak to činí velitel armády v „Osobní a tajné instrukci“, jejíž obsah nesmí být ani ve výtahu pojat do rozkazu.

IV. S e s t a v a hlavních sil pěchoty, dělostřelectva a její umístění. Při rozhodnutí o manévru a organizaci sestavy jsme uvažovali o provedení boje v každé fázi a pro každou zbraň jsme počítali se všemi možnostmi. Podle toho jsme si určili velitele, sílu, složení a sestavu každé skupiny. Avšak v rozkaze určíme zpravidla jen velitele, sílu a složení každé skupiny a ponecháme větší nebo menší volnost v užití přidělených prostředků, t. j. uskupení sil určenému veliteli.

V akci více méně centralisované stanoví buď jen hodnotu sil v čelním sledu v uskupení sil a jen tam, kde nám na tom záleží, hodnotu sil, kterou nesmí překročit. To se týká pěchoty i dělostřelectva.

V akci více méně centralisované stanoví buď jen hodnotu sil v čelním sledu nebo ještě počet jednotek (praporů) v každé fázi a sestavu sil v záloze.

V obou případech je vhodné stanovit sílu doprovodného dělostřelectva, která nesmí být překročena. Pak musíme dělostřelectvu všeobecné činnosti určit, jakou hodnotu nebo lépe, jakým počtem baterií (oddílů) bude působit v různém období ve prospěch té nebo oné skupiny čelního sledu.

Umístění sestavy se stanoví takto:

konečný cíl přesunu čela valného voje (východiště útoku) a doba dosažení (pohotovosti),

sestava vojsk na něm: prostory (čelo a zad) skupin pěchoty v čelním sledu a v záloze, krátká a dlouhá mez palby dělostřelectva přímé podpory (jde-li o centralisovanou akci) a všeobecné činnosti nebo prostory, t. j. čáry čelní a zadní, pro přímou podporu s prostory všeobecné činnosti,

všeobecné podmínky provedení: doba vyražení, postupné posuny, cesty a postupné sestavy za přesunu.

V. Úkoly jednotek v čelním sledu. Když byla stanovena sestava a každého jsme postavili na místo, třeba ještě přidělit mu práci o společném díle, t. j. určit zvláštní úkoly velitelům přímo podřízeným. Jimi vděchujeme sestavě život, zajišťujeme jednotu a souhru úsilí v boji. Bez určení úkolů je rozkaz nepochopitelný, odsuzuje podřízené k nečinnosti, je pramenem nedorozumění, omylu a porážek (Hradec Králové), a přece se tak často na jejich určení zapomíná.

Úkoly musí být vždy úměrné prostředkům a ponechávat větší nebo menší možnost iniciativy v provedení, a to vždy tak velkou, aby podřízený mohl nejen vydat doplňky, ale i učinit vlastní rozhodnutí; rozkaz bude vždy špatný, když podřízený nemá co připojit.

Úkoly čelního sledu pěchoty. Podle jistoty zpráv o nepříteli, situaci jednotky a stupně centralisace nebo decentralisace manévru mohou být úkoly dány v podstatě trojím způsobem:

a) buď určíme jen druh činnosti, její směr a účel, konkretisovaný důležitým prostorem anebo směrem mimo prostor, který má jednotka zaujmout, se zřetelem k němuž si podřízený sám bude volit cíl a pásmo. To je případ více méně samostatné jednotky;

b) nebo ještě vymezíme cílem prostor k manévru do hloubky a pásmem prostor k manévru do šířky, směrem pak místa, na nichž nám zvláště záleží pro dosažení souhry úsilí. To bude tehdy, když jednotky mají manévrovat blízko sebe, ale v jisté nezávislosti mezi sebou až do dosažení cíle. Podřízení velitelé si sami volí postupné cíle a postupná úsilí (decentralisace);

c) nebo ještě určíme postupné cíle a směry, doby jich dosažení, postupný druh činnosti za postupu na každý cíl a někdy po jeho dosažení a pak pomocné úkoly v prospěch sousedů na každém cíli, abychom zajistili těsnou spolupráci. Podřízené jednotky mají velmi omezenou iniciativu ve volbě svých cílů a směrů (centralisovaná akce).

Úkoly dělostřelectva musí být vždy přizpůsobeny úkolu pěchoty. Je-li lehké dělostřelectvo podřízeno skupinám v čelním sledu, určí si jejich úkoly velitelé skupin sami. Velitel divise zajistí jen soulad na určených cílech. Není-li dělostřelectvo podřízeno, určí velitel divise jen důležitá místa a způsob provádění palby; velitelé čelního sledu určí místa palby přímé podpory a ochranné palby. Velitel divise zajistí pak soulad a vzájemnou podporu během postupu a na dosažených cílech (soustředění). V centralisované akci stanoví předem postupné linie palby přímé podpory, ochranné palby a časový rozvrh.

Úkoly záloh určují prostor prvního posunu, event. cestu a předvídané směry činnosti v novém prostoru.

Všeobecně budou úkoly čelního sledu přesně stanoveny až do dosažení prvního cíle. Pro další postup budou dány jen směrnice, t. j. podmínky vyřazení, směr a cíl čelních skupin, ale provedení bude stanoveno novým rozkazem.

VI. Zajištění obsahuje ustanovení týkající se:

a) event. dalekého (operačního) zajištění, t. j. určení smíšeného zajišťovacího oddílu: velitel, složení, úkol, doba vyřazení, směr, postupné cíle pro zprávy a zajištění, úlohu při střetnutí a po dosažení cíle, spolupráce s dalekonosným dělostřelectvem a s letectvem;

b) blízké (taktické) zajištění, t. j. určení předvoju bočných vojů, styčných oddílů (velitel, počet, složení). Jsou-li podřízeny veliteli divise, musí ještě určit jejich úkol, t. j. dobu vyřazení, druh činnosti za postupu na každý cíl a po jeho dosažení, podporu dělostřelectva valného boje. Jinak to v decentralisované akci určí velitelé skupin sami;

c) zajištění proti letectvu:

místa a doby, jež má chránit dělostřelecký oddíl OPL., místa a doby ochrany stíhacím letectvem.

VII. Přezvědy nebo zvědy jsou zajištěny zvláště jezdeckem a letectvem, které mají zároveň úkoly bojové.

a) Přezvědné oddíly jsou buď součástí zajišťovacích jednotek oddílů blízkých anebo dalekých, takže není třeba již nic nařizovat. Byla-li větší část ponechána pro blízké zajištění k dispozici velitele divise, je třeba pro ni stanovit úkol: dobu vyřazení, směr, postupné cíle zpravodajské a zajišťovací, činnost při střetnutí a po dosažení spolupráce se zajišťovacími jednotkami.

b) Pozorovací letka sboru pracuje v určitých dobách pro divisi. Musíme jí a zbraním oznámit:

pracovní letiště a pomocné letiště počáteční, příští a doby pohotovosti,

pásmo činnosti do hloubky a do šířky a event. jeho změnu, úkoly zpravodajské: které zprávy a v jaké formě (hlášení, snímek), kdy a kam mají být dodány před akcí a za akce;

úkoly bojové: druh spolupráce, pro kterou jednotku, její trvání a pořadí naléhavosti za akce a po dosažení cíle;

podporu dělostřelectvem, OPL. a stíhacím letectvem.

VIII. Ženijní vojsko. Je-li rozděleno mezi zbraně, netřeba se o něm zmiňovat. Je-li podřízeno divisi nebo sboru přímo, určíme sílu skupin, místo, druh práce, dobu a prostředky k dispozici.

IX. Styk a spojení obsahuje:

SV. na počátku a spojovací osu postupu,

SV. přímo podřízených velitelů na počátku a spojovací osy za postupu.

Řízení a vedení boje.

Boj musí být řízen a veden velitelem od začátku až do konce, nenecháme-li, aby se rozdrobil v řadu místních akcí podřízených jednotek, jež by neměly podstatného významu pro celek operace nebo by byly spojeny s takovými ztrátami, že by je nebylo možno přerušit anebo využití jich tak, aby se staly rozhodnými.

Je tedy účelem řízení a vedení nejen s počátku, ale i za boje pomocí směrů a cílů usměrnit činnost podřízených jednotek tak, aby co nejúčinněji přispívaly dosažení vytčeného cíle, rozdělit, soustředit a uspořádat síly podle požadovaného úsilí a zejména zajistit souhru tím těsněji, čím jsou odpory silnější a čím třeba vyvinout větší úsilí, tedy podle situace za boje, aby požadovaného výsledku bylo možno dosíci s nejmenšími obětmi a bylo možno boj pomocí záloh přerušit, jestliže se zdá nevýhodný, nebo ho odvážně využít, aby dosažený úspěch měl trvalý účinek.

To je nutně zejména v útočném boji ve volném terénu, kdy pro nejasnost a měnivost situace můžeme stanovit manévr jen v hrubých rysech a většinou podle terénu a podle předpokladu o nepříteli a nařídít provedení jen prvního údobí boje. Pak bude obvyčejně nutno přizpůsobit provedení zprávám o nepříteli, tedy skutečné situaci, a učinit nová rozhodnutí k provedení dalších fází, t. j. vydat včas postupné rozkazy podle dosažených výsledků a podle vývoje nepřátelské situace, která se stále mění.

To bude možné, jen když velitel bude sledovat změny situace u nepřítelů, u sousedních jednotek vpředu a na bocích a pro adaptaci prováděného manévru a zároveň podle zpráv, získaných během boje, předvídat změny situace, t. j. činit si předpoklady o možnosti dosažení stanoveného cíle vlastními jednotkami, a pravděpodobné situace nepřítelů k dalšímu rozhodnutí. To je nejdůležitější činnost velitele v boji a také nejobtížnější v praxi; k ní je třeba prozíravosti a rozvahy.

Změny situace se týkají:

vzdálenosti nepřítelů, která se zmenšuje, zůstává nebo zvětšuje a má podstatný vliv na volbu (bitevního pole) bojiště, sestavu do hloubky, způsob postupu a stupeň zajištění. Proto musí být stále kontrolována zprávami;

síly a složení nepřítelů, které se mění v prostoru a čase neustále, a dají se více méně přesně určit podle toho, jak se projevují. Nejsnáze se

určí a prověří, když se zjistí nové jednotky a zbraně, jejich velikost a druh, stupeň činnosti (zesílení palby), hůře, když se projevuje neurčitými příznaky, jako změnou chování, velikostí akce do šířky a do hloubky, a nejhůře, když ji můžeme jen tušit, jako vystřídání jednotek čelních sledů, jejich opotřebování, přísun nebo odsun zbraní a záloh. Tu je nutné ověřit předpoklady násilnými průzkumy. Závěry ze síly nepřítele mají značný vliv na volbu chování, na intenzitu akce, uskupení a složení sil a velikost zajištění;

uskupení sil svědčí o myšlence manévru a projevuje se zejména směrem postupu nebo orientací fronty, šířkou a hloubkou uclnění sil, stupněm činnosti na různých místech a zejména umístěním těžiště záloh a útočných zbraní, tanků, dělostřelectva, parků, letišť nebo směrem jejich přesunů. Ale protože se sestava stále mění, nutno sledovat její změny neustále;

chování nepřítele, které se projevuje postupem, zastávkou spojenou s úpravou terénu nebo ústupem spojeným s ničením, změnou celkové sestavy nebo změnu její hloubky, zvláště umístěním dělostřelectva. Tyto změny jsou hned patrné, ale nikdy nevíme, zda jde jen o dočasnou nebo konečnou změnu, a proto nutno stále chování ověřovat. Za definitivní změnu chování můžeme považovat v útoku, když se nepřítel zastaví na delší dobu, než by normálně potřeboval k přípravě útoku, a uskupí své síly do hloubky, zejména dělostřelectvo. O přechodu z obrany do útoku svědčí zejména posunutí dělostřelectva a záloh vpřed a snaha dobýt většího prostoru, než byl ztracen. Stupeň úsilí se dá odvodit v útočné činnosti, z hustoty čelních jednotek a dělostřelectva, z hloubky sestavy, zejména pak z umístění dělostřelectva. V obranné činnosti z hustoty a hloubky sestavy, síly palby a zejména z protiútoků; jestliže nepřítel nepodniká protiútok, jde obvykle jen o krycí postavení.

Úkolem velitele je nejprve posoudit hodnověrnost zpráv a zvláště jejich význam v dané situaci, t. j. je-li třeba učinit nová opatření a jakého druhu. Není totiž snadné vždy rozpoznat, zda se situace změnila tak, že vyžaduje nového rozhodnutí, a pak v jaké míře se změnila, a tudíž, co je třeba nového nařídit, neboť postupná rozhodnutí se velmi podobají.

Abychom si to usnadnili, je dobře učinit si předem představu, kdy a v jaké míře se může situace změnit, a stanovit si příznaky, podle nichž se tyto změny projeví, a věnovat jim pak v předvídané době zvláštní pozornost. Kromě toho je dobré pro každou situaci si předem dobře promyslet rozhodnutí.

Když dostaneme rozkaz, který lze okamžitě provést, nebo když nastala zřejmá změna v situaci, je snadné stanovit okamžik k rozhodnutí. Stačí srovnat nastalou situaci s předcházející a podle velikosti změn se rozhodnout. Když změny v situacích jsou malé nebo neúplně známé, začínáme váhat a nevíme, zda a do jaké míry se máme rozhodnout. Abychom zjistili, zda je nutno vydat nové rozhodnutí, zařadíme nastalou událost do situace, podle níž jsme se dříve rozhodli, a zkoumáme, zda a jak se tím mění, a podle toho stanovíme, zda a v čem třeba se rozhodnout.

Když víme, že nastaly změny v situaci, ale dosud se nám neprojevují, dlouho váháme, zda a kdy se máme rozhodnout. Není-li naděje, že se změna nějakým příznakem potvrdí a že budeme moci podle toho stanovit její velikost, a cítíme, že je nutno se rozhodnout, učiníme předpoklad

a dáme jej ověřit, je-li čas, nebo riskujeme a rozhodneme se podle něho a učiníme tak velké zajištění, jak velký stupeň nejistoty vladně.

Postupná rozhodnutí velitele budou vždy nejprve založena na vůdčí myšlence manévru, která musí být stůj co stůj zachována, aby mohl být splněn daný úkol, t. j. musíme vždy postupovat v daném směru a usilovat o dobytí cílů, které byly stanoveny, ať se děje cokoli. Hrozby a překážky nepřítel v jiných směrech budou ho zajímat jen s hlediska zajištění. Pak budou vždy přihlížeti k celkovému manévru dříve stanovenému, aby byl zachován celkový ráz a jednotna operací, t. j. aby učiněná opatření byla přípravou dalších operací a jejich výsledků se dalo co nejlépe využít. Hledí se vystríhat velkých změn, které jsou spojeny s velkým přeskupením sil a širokých manévru vždy, kdy rychlost operací bude rozhodující.

Za těchto podmínek budou rozhodnutí co nejlépe přizpůsobena situaci nepřítel, využívat jeho slabín a chyb co nejdříve, neboť tyto okamžiky budou pomíjivé. Zásadně se bude rozvíjet úspěch tam, kde to půjde kupředu, neboť manévr záleží v rozvinutí úspěchu a nikoli v tvrdošíjně vůli proniknout tam, kde jsme se potkali s neúspěchem; to by znamenalo zdržovat se a zvětšovat jen ztráty. Všechny snahy musí nejprve směřovat k tomu, aby se nepřítel obchvátíl, ale abychom sami nebyli obchvázeni. Nesmíme se však ukvapovat. Není-li možno nepřítel obchvátit, musíme nejprve jeho postavení v dostatečné šířce a hloubce prorazit a pak teprve pomýšlet na obchvat. Jestliže se nezdařil, t. j. nepřítel si zachoval souvislost palebné přehrady zasazením silných záloh do místa průrazu, dobře upevnil své boky, bude nutno vyrovnat vlastní výběžek a útočit s výhodou v sousedních úsecích, kde je nepřítel slabý.

Boj se vede postupným úsilím čelních jednotek, podporovaných palbou dělostřelectva, a využívá se zálohami. Má to být mocný a nepřetržitý tlak čelní nebo křídelní bez větších zastávek, aby nepřítel nemohl nabýt volnosti jednání a znovu se připravit k obraně. To bude možno jen tehdy, budeme-li především usilovat, abychom uskutečnili převahu palby, mocnost v rozhodném směru, jež jediné dovolí rychlý postup, a jestliže ji spojíme s účinkem překvapení, jež je ve volném terénu rozhodující. Pak to bude možno tehdy, když zasazené jednotky vyvinou největší úsilí v nejkratší době a nebudou-li překročeny zadními, dokud jejich morální a fyzické síly budou úměrné velikosti překážek, t. j. dokud budou moci konat užitečné úsilí.

Avšak to bude možno jen do určité hloubky, pak se musíme zastavit, aby se čelní sledy mohly uspořádat nebo nové jednotky je překročit a dělostřelectvo se přemístit. To bude vždy vyžadovat určitého času, který bude tím větší, čím bude větší jednotka a čím menší bude její pohotovost k boji. Tomu se musíme podrobit, ať je jakkoli dlouhá, a dobře ji propočítat, nechceme-li se vydat zklamání. Ale musíme se starat, aby zastávky byly co nejkratší, nikdy ne delší, než je třeba k technickému provedení. To bude možné jen tehdy, když budeme daleko předvídat změny situace a včas se rozhodovat podle předpokladů, vyvozených z čerstvých zpráv za boje. To bude v boji ve volném terénu pravidlem. Nesmíme zapomínat, že nikdy nebudeme úplně a spolehlivě zpraveni o situaci. Dodání zpráv a rozkazů bude dosti zdoluhavé. Vliv velitele se začíná uplatňovat, až jeho rozkazy dojdou k podřízeným a vlastně teprve, když je budou moci provést. Proto máme-li včas začít s provedením akce, musíme se často roz-

hodnout ještě v době provádění předcházející fáze a vydávat krátké, postupné rozkazy, které lze ihned provést. V tom je právě celá nesnáze vedení boje ve volném terénu.

Rízení a vedení boje tedy vyžaduje, aby velitel daleko předvídal, rozhodoval se ve vhodnou dobu a dával přesné, krátké a postupné rozkazy tak, aby nikdy jednotky nebyly jimi zdrženy (nemusily čekat na místě), a byly dány tak, aby se mohla uplatnit plodná iniciativa a útočný duch podřízených. Neboť od okamžiku, kdy pěchota vyskočí z východiště a vniká do neznáma, je třeba chápat, že v boji, který se začíná, je vše nepředvídané, pomíjivé, pohyblivé a nestálé, plné spontánních akcí, že čelo bojující a trpící pěchoty žádá a vynucuje si rychlé zasažení a pomoc týlu dříve, než samo podává hlášení.

Boj je pro každého velitele nepřerušenu řadou rozhodnutí, z nichž každé přichází ve svůj čas a na svém místě. Mají-li být účelná a proveditelná, nemohou vycházet od velitelů pohroužených do abstrakta a zalehlých v dalekých SV., ale jen od velitelů, kteří dovedou boj žít, vidět a jít tam, kde je třeba vidět.

Způsob velení není vždy týž a projevuje se postupně řízením, t. j. akcemi decentralisovanými a vedením, t. j. akcemi centralisovanými, tedy je vždy přizpůsoben situacím nepřítele, výkonnosti spojení, povaze a schopnosti velitelů.

Umět včas decentralisovat a centralisovat, znamená umět velet.

Štábní kapitán pěch. Jaroslav Kalus:

Vliv velitele setniny na další výchovu a vedení nově jmenovaného aktivního důstojníka.

(Pokračování.)

Statečnost se projevuje tím, že voják v boji odhodlaně postupuje, aby získal terén a aby nepřítele bojem zblízka zničil anebo zahnal. Instruktor musí proto všemu mužstvu vysvětlit a dokázat na příkladech z války, že jakmile zahájíme pohyb kupředu, unikneme nebezpečí nejlépe tím, že se odhodlaně vrhneme na nepřítele. Když se mužstvo takto vychovává, je pak vždy snadněji brzdit příliš horlivé jednotlivce, nežli převychovat jednotku váhavou a opatrnou. Velitel setniny musí též svého důstojníka naučit, hlavně zase osobním příkladem a poučováním, jak udržet bez nemístné tvrdosti u mužstva tuhou kázeň. Nestací k tomu jen autorita, vyplývající z poměru představeného k podřízenému, ale chování a vystupování cvičitele a velitele musí být vždy naprosto korektní, důstojné, jisté a rázné. Vyžadovat se má jen to, co má účel a je rozumné. Opravdové ukáznění nelze u podřízených dosáhnout z dneška na zítřek, prostým nařízením, je to věc tradice, promyšlené výchovy a síly duchovní autority velitelů.

Důležitá je rovněž výchova k patriotismu, neboť opravdová láska k vlasti, národu a samostatnosti inspiruje v muži v dobách potřeby základní ctnosti každého bojovníka, jako: chabrost, obětavost, sebezapření, čestnost a smysl pro povinnost. Svědomitá výchova k loyaltě a